

MAA- JA METSÄTALOUSHOITAJAIN LIITTO SML RY,
PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo.mmm@gov.fi

LAUSUNTO kansallisesta huolesta mehiläistarhauksen ja pölytyksen jatkuvuuden ja vaatimus karhuvahinkojen korvaussummien tarkistamisesta

Suomen Mehiläishoitajain Liitto SML ry on erittäin huolissaan karhukannan kasvusta ja sen aiheuttamista vahinkojen kasvusta sekä selkeästä turvallisuuteen ja henkeen kohdistuvasta vaaran uhkasta. Mehiläistarhaukselle aiheutuneet vahingot on myös korvattava käyvistä arvoistaan.

Luontodirektiivi edellyttää, että karhut pidetään ihmisarkoina ja tässä tarkoituksessa kannanhoidollinen metsästys on erinomainen keino. Kannanhoidollisen metsästyksen avulla karhukantaa voidaan myös ohjailta ja pitää suotuisan suojelun tasolla, joka Suomessa on noin 1000-1500 yksilöä. Tällä hetkellä karhukanta on Luken arvion mukaan jo noin 2200 yksilöä. Määrä on kasvanut 20 prosenttia vuodesta 2023.

Vahinkoperusteisen poikkeusluvan myöntämisperusteita on helpotettu ja luvan voimassaoloaika on pidennetty asetuksen muutoksella kesällä 2024. Nämä toimenpiteet ovat hyvä apu akuuttiin tilanteeseen. Vahinkoperusteinen lupa ei karhun kohdalla kuitenkaan ratkaise ongelmaa, koska karhu viisaana eläimenä pysyttelee pois mehiläistarhalta ja palaa, kun metsästäjät vahinkoperusteisen luvan päätyttyä poistuvat. Kokemuksia on, että karhu tulee tarhalle heti metsästäjien poistumista seuraavana yönä. Vahinkoperusteisella luvalla mehiläistarhaukselle vahinkoa aiheuttanut karhu on pystytty poistamaan vain kerran viimeisen 10 vuoden aikana.

Karhun kannanhoidollinen metsästys on ollut lähes pysähdyksissä jo pari vuotta, joten kanta jatkaa kasvuaan jo kolmatta vuotta. Mehiläistarhoilla vahinkoa aiheuttava emokarhu pentuineen tulee samalla opettaneeksi pennuille pelottomuuden ihmisen hajuun ja ihmisten rakennelmiin. Pennut oppivat myös pitämään mehiläistarhoja ravintolähteenä, jolloin ne ja aikuiset karhut yrittävät tarhalle sitkeästi sähköpaimenaidasta huolimatta. Tästä ovat osoituksena valtavat kaivannot mehiläistarhalla ja mustalle mullalle raavitut sähköpaimenaidan ympäristöt. Jos maaperän kaivaminen ja aidan alitse tarhalle meno ei onnistu, niin riehuminen saattaa kaataa puita ja samalla maadoittaa aidan, jolloin pääsy tarhalle on vapaa. Tuho on valtava siis myös maanomistajalle.

SML:n karhujen aiheuttamista tuhoista keräämä tieto kertoo karua tarinaa siitä, että vahinkoja tapahtuu yhä enemmän asutuksen piirissä ja että karhut kulkevat yhä useammin myös sähköpaimenaidasta läpi. Asutuksen piireissä kulkevat karhut lisäävät vaaran uhkaa yhteentörmäyksestä ihmisen kanssa. Samalla valtavasti kasvanut pelko metsässä ja jopa omassa pihapiirissä liikkumiseen maaseudulla on lisääntynyt.

Suomessa mehiläistarhaukselle on hyviä edellytyksiä maaseudulla erityisesti Keski- ja Itä-Suomessa. Näillä alueilla karhukanta on kuitenkin vahva ja vahvistuu nopeasti edelleen. Osa ammattitarhaajista onkin jo lopettaneet tarhauksen karhujen aiheuttamien tuhojen ja niistä seuraavan toiminnan kannattamattomuuden takia tai osa on siirtynyt ruuhka-Suomeen. Halutaanko maaseutu pitää elinvoimaisena ja asuttuna?

Karhujen aiheuttamien vahinkojen seurauksia:

- Suuret taloudelliset vahingot mehiläistarhaajalle, jotka johtuvat valtavasta ylimääräisestä työmäärästä vahinkojen selvittelyssä ja korjaamisessa, aitojen pystyttämässä ja virtalähteiden hankinnassa (varattava 2 kpl/aita). Valtio korvaa vain menetetyt mehiläisyhteiskunnat.
- Ammattitarhaajat lopettavat mehiläistarhauksen kannattamattomana maaseudulla etenkin Itä- ja Keski-Suomessa. Kaikki tarhaajat eivät voi tarhata Varsinais-Suomessa ja Uudellamaalla.
- Pölytyspalveluhyöty viljelijöille estyy ja sitä kautta myös viljelyn kannattavuus laskee. Kotimaisen ruoantuotannon huoltovarmuus ja ruokaturva vaarantuu etenkin, kun vielä huomioidaan ilmaston muutoksen aiheuttamat satohaasteet.
- Pelko karhujen kohtaamisesta mehiläistarhoilla on kasvanut merkittävästi. Tarhat sijaitsevat monesti hieman syrjemmällä ja kohtaamisissa on riski, että karhu puolustaa hunajasaalistaan tai kokee tarhaajan muutoin uhkana tai saaliina. Tästä seuraa mehiläistarhapaikkojen väheneminen ja toiminnan vaikeutuminen edelleen. Halutaanko Suomeen vain tuontihunajaa laadukkaan, puhtaan ja aidon hunajan sijaan?
- Kustannuksia vahinkojen korvauksista kertyy myös veronmaksajien kontolle.

SML esittää vahinkojen korvaussummien tarkistamista. Nykyiset korvausperusteet ovat asetuksesta vuodelta 2018. Kannanhoidollisen metsästyksen epäonnistumisen takia vahinkojen odotetaan kasvavan huomattavasti.

Korvausten tarkistamisen perustelut:

- Yleinen hintataso noussut vuoden 2018 jälkeen 20 %.
- Parituspesissä ei ole otettu huomioon siitosemoja, jotka ovat huomattavasti tavanomaisia emoja arvokkaampia
- Korvaustason on vastattava tuhojen todellista käypää arvoa

SML vaatii todellisia käypiä arvoja paremmin vastaavat korvaukset ja tarkistukset maa- ja metsätalousministeriön asetukseen (834/2018) eläinvahinkojen korvaamisessa käytettävistä käyvistä arvoista seuraavan taulukon mukaan:

	Hinta, euroa
Mehiläiset 1-osastoinen pesä sisältää osaston, pohjan, katon, rakennetut kehät ja mehiläiset sekä kehällä olevan hunajan tai ruoan	400
1-osastoinen luomupesä (luomuvaha, -hunaja, -ruoka, -tarkastukset)	490
lisäosasto	272
lisäosasto Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin ELY-keskuksien alueella	290
lisäosasto luomu- tai lajihunajan tuotanto	310
Parituspesä =mikroyhteiskunta (emo 50 + pesä 40 euroa + mehiläiset 10 euroa)	100
Siitosemo (kantakirja) pesässä	800
Ruokintalaatikko	20

Sulkuristikko kehyksineen, metallinen	19
Sulkuristikko, muovinen	6
Siitepölyn keräin pohjalla oleva malli	35
Siitepölyn keräin edessä oleva malli	30

Suomalaisen mehiläistarhauksen jatkuvuuden puolesta

Helsingissä 19.12.2024,

Rami Heikkilä
Puheenjohtaja

Susanna Eloranta
Toiminnanjohtaja

